

CUPRINS

1. Rugăciune pentru turtă dulce	7
2. Hipnotizatorul.....	9
3. Un câine și trei dolari.....	26
4. Știrea despre moartea mea	35
5. Bancnota de 1 000 000 de lire	37

că, într-o clipă, urma să plec de acolo umilit. Ar fi trebuit să mă simt stânjenit să mărturisesc, dar următorul meu gând nu a fost despre felul în care aş fi putut să câştig compasiunea inimilor blânde ieşind umil şi suferind din cauza fărădelegilor mele, ci cum aş fi putut să ies în cel mai senzaţional şi spectaculos mod posibil.

Pe masă zăcea un vechi revolver ruginit şi gol, printre alte „elemente de recuzită” utilizate în spectacol. Pe 1 mai, în urmă cu două sau trei săptămâni, avusese loc o festivitate la şcoală, iar eu am avut o ceartă cu un băiat mai mare care era bătauşul şcolii şi nu ieşisem bine din acea situaţie. Acel băiat era acum aşezat în mijlocul sălii, la jumătatea intrării principale. M-am furişat tiptil şi impresionant spre masă, cu o expresie întunecată şi criminală pe chip, copiată dintr-o romanţă cunoscută, am pus mâna pe revolver, l-am încărcat, am strigat numele bătauşului, am sărit de pe scenă, am alergat spre el şi l-am fugărit în afara sălii înainte ca oamenii paralizaţi să poată interveni ca să-l salveze. S-a auzit o furtună de aplauze, iar magicianul, adresându-se sălii, a spus foarte impresionat:

— Puteţi să vă daţi seama cât de remarcabil este acest lucru şi cât de minunat s-a dezvoltat ca subiect acest băiat. Vă asigur că, fără niciun cuvânt rostit de mine ca să îl ghidez, el a realizat ceea ce i-am comandat mintal să facă până în cel mai mic detaliu. Puteam să îi opresc în orice clipă răzbunarea prin simpla mea voinţă, prin urmare, bietul băiat, care a scăpat, nu a fost în pericol nicio clipă.

Deci nu căzusem în dizgraţie. M-am întors pe scenă ca erou şi mai fericit decât fusesem vreodată în viaţa mea. În ceea ce priveşte sugestia mintală, am încetat

aveam bani de cheltuit și trăiam ca unul dintre cei bogați și grozavi. Judecam că avea să sosească o prăbușire în orice clipă, dar trăiam în prezent și trebuia să mă descurc. Vezi tu, exista acel element al unui dezastru iminent ce oferea o latură serioasă, o latură sobră, da, o latură tragică unor lucruri care altminteri ar fi fost, pur și simplu, ridicole. Noaptea, în întuneric, partea tragică apărea întotdeauna și mă avertiza, mă amenința, așadar, gemeam și mă foiam și îmi era greu să dorm. Dar, în lumina veselă a zilei, elementul tragic se estompa și dispărea, iar eu pășeam liniștit și eram fericit la culme, la nebunie, ai putea spune.

Și era natural, pentru că devenisem una dintre notorietățile metropolei lumii și mă amețea nu doar puțin, ci foarte mult. Nu puteai să ridici un ziar englez, scoțian sau irlandez fără să nu găsești în el una sau mai multe referințe despre „cel cu bancnota de un milion de lire în buzunarul de la vestă” și despre ultimele lucruri pe care le făcuse sau le spusese. La început, în aceste mențiuni, mă aflam la baza coloanei de bârfe, apoi am fost listat deasupra cavalerilor, după aceea deasupra baroneților, apoi deasupra baronilor și tot așa, și tot așa, urcând treptat, pe măsură ce îmi creștea notorietatea, până când am ajuns la cea mai înaltă altitudine posibilă și acolo am rămas, apărând înaintea tuturor ducilor, dar nu și în fața regalității, și în fața tuturor ecleziasticilor, cu excepția arhiepiscopului Angliei. Dar, fii atent, asta nu era faimă, deoarece obținusem doar notorietate. Apoi sosi punctul culminant – încununa-rea, ca să zic așa – care într-o clipă a transformat resturile perisabile de notorietate în aurul rezistent al faimei: Punch m-a caricaturizat! Da, mă transformasem într-o

1. RUGĂCIUNE PENTRU TURTĂ DULCE

Domnișoara Horr era o femeie de vârstă mijlocie, originară din New England, avea obiceiurile și principiile celor de acolo și întotdeauna își începea orele cu o rugăciune și cu lectura unui capitol din *Noul Testament*, pe care îl explica apoi pe scurt. În unul dintre aceste comentarii scurte, domnișoara Horr a dezvoltat ideea pe care o conținea textul, „Cere și ți se va da”, spunând că oricine se roagă cu tot sufletul și cu o dorință arzătoare de a primi ceva putea să fie sigur că rugăciunea sa avea să-și primească răspunsul.

Am fost atât de impresionat și de entuziasmat de posibilitățile acestei rețete pe care ne-o oferise încât credeam că o auzisem pentru prima dată. Și m-am gândit să încerc. Având foarte mare încredere în domnișoara Horr, nu mă îndoiam câtuși de puțin de rezultate. Așa că m-am rugat pentru niște turtă dulce.

Margaret Koonernan, fiica brutarului, venea la școală în fiecare dimineață cu o bucată de turtă dulce. De obicei, o ținea ascunsă, dar, în acea zi, după ce am terminat rugăciunea și am ridicat privirea, am observat că turta dulce îmi era la îndemână și că fetița se uita în altă parte. Cred că niciodată în toată viața mea nu m-am bucurat atât de mult de răspunsul la o rugăciune cât m-am bucurat de răspunsul primit atunci și m-am pocăit imediat. Aveam nenumărate dorințe, de toate felurile, care întotdeauna rămăseseră neîmplinite, dar,

În acel moment, am decis să le îndeplinesc eu însumi și încă în mod excesiv, acum că descoperisem calea.

Dar acest vis, ca multe alte visuri pe care le avem în viață, nu avea niciun fundament. Pentru următoarele două sau trei zile m-am rugat și m-am rugat așa cum nimeni altcineva din satul nostru nu s-a rugat; m-am rugat din suflet și cu stăruință, dar nu a ieșit nimic din asta. Am observat atunci că nici cea mai înfocată rugăciune nu putea să îmi aducă mai multă turtă dulce și am ajuns la concluzia că, dacă un om își păzește bucata de turtă dulce bine și nu își ia ochii de la ea, atunci nu are niciun motiv să se deranjeze cu rugăciunile.

Mama era foarte îngrijorată de ceva din atitudinea și din comportamentul meu, astfel încât m-a luat deoparte și a început să mă descoasă cu o blândețe nemaipomenită. De teamă să nu-i distrug sufletul bun, nu i-am dezvăluit schimbarea care avusese loc în sufletul meu, dar, în cele din urmă, i-am mărturisit, cu lacrimi în ochi, că am încetat să mai fiu creștin. Cu inima frântă, ea m-a întrebat de ce. I-am explicat cum mi-am dat seama că am fost creștin doar de dragul câștigului și că nu mai puteam suporta nici măcar gândul; prea mare era fărădelegea. Apoi m-a strâns la pieptul ei și m-a liniștit. Din ce mi-a spus, am înțeles că, dacă aș fi continuat să fiu așa, n-aș fi fost niciodată singur.

2. HIPNOTIZATORUL

Un moment interesant în satul nostru (Hannibal) era sosirea hipnotizatorului. Cred că era anul 1850. Nu sunt foarte sigur în privința asta, dar știu că era luna mai – acel detaliu a supraviețuit trecerii a cincizeci și cinci de ani. Câteva mici incidente legate între ele din acea lună au ajutat ca amintirea să rămână cu mine în tot acest timp, incidente fără consecințe și care nu merită să fie immortalizate, însă amintirea mea le-a păstrat cu grijă și a îndepărtat lucruri cu adevărat valoroase pentru a le oferi spațiu și a le face să se simtă confortabil. Adevărul este că memoria unei persoane nu are mai multă logică decât conștiința sa și nici apreciere pentru orice fel de valori și proporții. Cu toate acestea, nu acele incidente neînsemnate sunt importante. Subiectul este hipnotizatorul acum.

El și-a promovat spectacolul și a promis minunății. Intrarea, ca de obicei, 25 de cenți, iar pentru copii și negri, jumătate din preț. Satul auzise despre hipnotizări, la modul general, dar nu se întâlnise cu acestea încă. În prima seară, nu au participat multe persoane, dar au avut atâtea de povestit în ziua următoare încât curiozitatea tuturor fusese stârnită, iar după aceea magicianul a avut două săptămâni prospere. Aveam paisprezece sau cincisprezece ani – vârsta la care un băiat e dispus să îndure toate lucrurile, să sufere toate lucrurile, în afară de moartea prin ardere, dacă prin acestea putea să fie ostentativ și să se arate în fața

publicului. Așadar, când am văzut „subiecții” realizându-și bufoneriile prostești pe scenă și făcând oamenii să râdă, să strige și să-i admire, am simțit o dorință arzătoare de a deveni eu însumi subiect. În fiecare noapte, timp de trei nopți, am stat în rândul candidaților de pe scenă și am ținut discul magic în palmă, l-am privit și am încercat să adorm, dar am eșuat, am rămas treaz și am fost nevoit să mă retrag înfrânt, precum marea majoritate.

De asemenea, am fost nevoit să stau acolo și să fiu ros de invidie față de Hicks, zilierul nostru. Am fost nevoit să stau acolo și să-l văd fugind mâncând pământul și sărind când Simmons, hipnotizatorul, exclama „Vezi șarpele! Vezi șarpele!” și să îl aud spunând „Vai, ce frumos!” ca răspuns la sugestia că el privea un apus splendid – și tot așa, întreaga activitate nebunească. Nu am putut să râd, nu am putut să aplaud, m-a umplut de amărăciune să îi văd pe ceilalți făcând asta și să observ că oamenii făceau un erou din Hicks, că se adunau în jurul lui când se termina spectacolul și că îl rugau să le spună și mai multe lucruri despre particularitățile minunilor pe care le văzuse în viziunile lui și că își manifestau în multe feluri mândria că îl cunoșteau. Hicks – ce mai idee! Nu puteam să suport, fierbeam în propria invidie.

În a patra noapte, a sosit tentația și n-am fost suficient de puternic ca să rezist. După ce m-am holbat la disc o vreme, m-am prefăcut adormit și am început să încuviințez din cap. Imediat a venit hipnotizatorul și a început să facă mișcări peste capul meu și de-a lungul trupului, picioarelor și brațelor, finalizând fiecare mișcare cu un pocnet din degete, ca să elimine surplusul de electricitate, apoi a început să mă „atragă” cu discul,

3. UN CÂINE ȘI TREI DOLARI

În unele privințe, am fost onest mereu. Chiar și la o vârstă foarte fragedă, nu m-am putut convinge să folosesc banii pe care îi obținusem în moduri îndoielnice. Am încercat de multe ori, dar principiile erau întotdeauna mai puternice decât dorința. În urmă cu șase sau opt luni, locotenent-generalul Nelson A. Miles a oferit o petrecere grozavă în New York, iar, atunci când am discutat împreună în salon înainte de a merge la cină, el mi-a spus:

— Te cunosc de treizeci de ani, nu?

— Da, cam așa, cred, am zis.

S-a gândit o clipă, apoi a spus:

— Mă mir că nu ne-am cunoscut în Washington, în 1867, erai acolo atunci, nu?

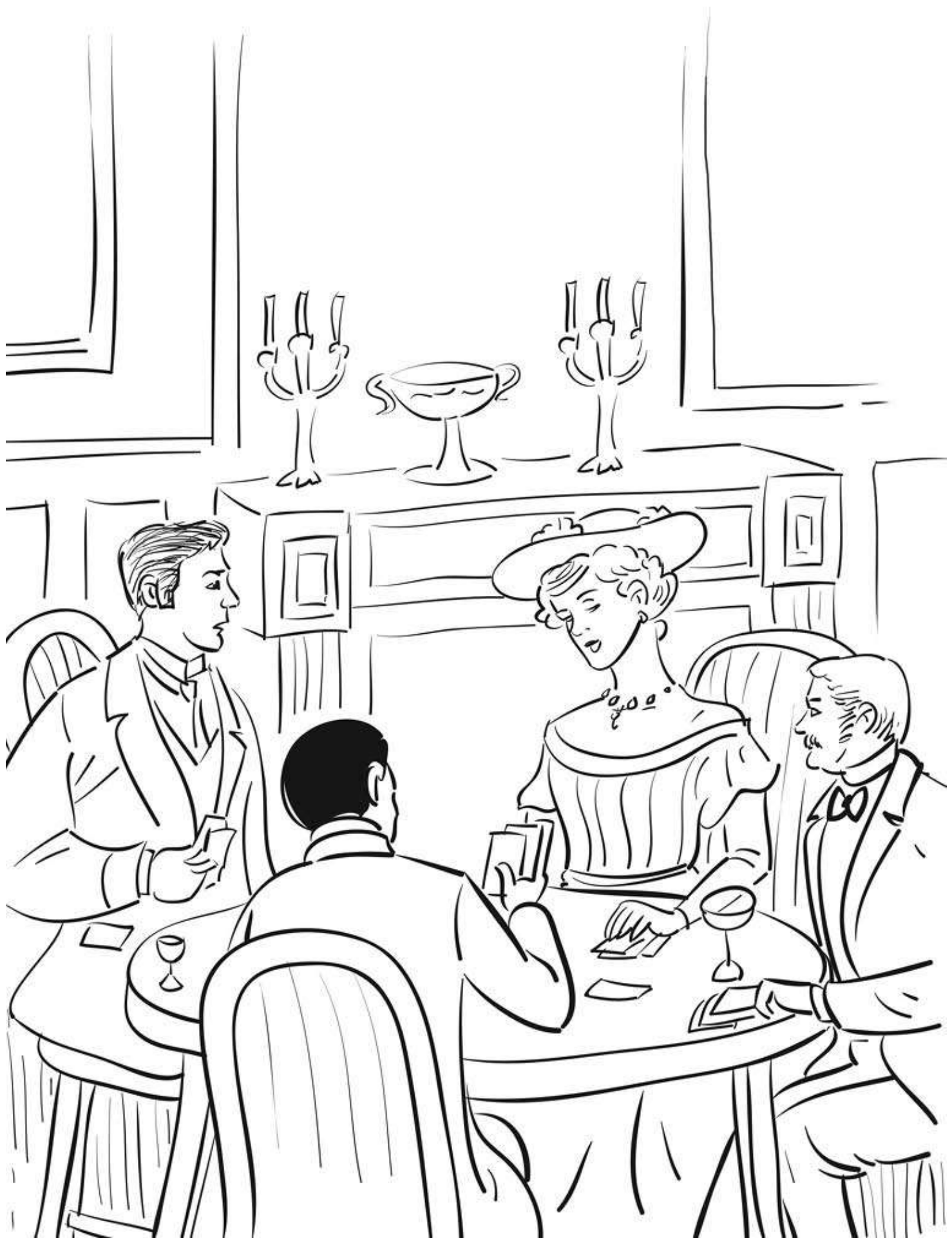
— Da, dar e o diferență, i-am spus. Pe atunci nu eram cunoscut. Nu începusem să înfloresc, eram o obscuritate, iar tu îți îmbunătățeai recordul din Războiul Civil, doar ce te întorseseși din geniala campanie indiană din Vestul Îndepărtat și fuseseseși recompensat cu postul de brigadier-general în armata obișnuită și toată lumea vorbea despre tine și te lăuda. Dacă m-ai întâlnit, n-ai putea să îți amintești de asta acum – decât dacă unele circumstanțe neobișnuite ale întâlnirii ar fi rămas impregnate în memoria ta. Au trecut patruzeci de ani și oamenii nu își amintesc de niște neînsemnați după o perioadă atât de lungă.

5. BANCNOTA DE 1 000 000 DE LIRE

Când aveam douăzeci și șapte de ani, eram funcționarul unui broker de minerit în San Francisco și expert în toate detaliile ce țin de traficul acțiunilor. Eram singur pe lume și nu aveam pe ce să mă bazez în afară de o minte ascuțită și o reputație curată, iar acestea mă puneau în calea unui eventual noroc, iar eu eram mulțumit cu această perspectivă.

Timpul îmi aparținea după ședința de după-amiază, în zilele de sâmbătă, iar eu mă obișnuisem să îl petrec pe o mică barcă din golf. Într-o zi, m-am aventurat prea departe și am fost purtat pe mare. Chiar la lăsarea nopții, când îmi dispăruse orice speranță, am fost preluat de un bric mic ce trebuia să ajungă la Londra. A fost un voiaj lung și furtunos și echipajul m-a făcut să muncesc ca un navigator obișnuit pentru călătoria mea cu bricul, fără să mă plătească. Când am pășit pe țărmul Londrei, hainele mele erau zdrențuite și neîngrijite, iar eu aveam doar un dolar în buzunar. Acești bani m-au hrănit și mi-au oferit adăpost douăzeci și patru de ore. În următoarele douăzeci și patru de ore, am stat nemâncat și fără adăpost.

În jurul orei zece în următoarea dimineață, ponosit și înfometat, mă târam prin Portland Place, când un copil care trecea, urmat de o îngrijitoare, a aruncat o pară mare și zemoasă – din care mușcase o singură dată – în gunoi. M-am oprit, bineînțeles, și mi-am fixat privirea doritoare asupra comorii murdare. Îmi lăsase

o să se întâmple cu noi, fără niciun mijloc prin care să ne câștigăm traiul?

Am fost invitați înăuntru de același servitor și acolo erau cei doi gentlemen bătrâni. Bineînțeles, au fost surprinși să vadă ființa nemaipomenită de lângă mine, dar am spus:

— Este în regulă, domnilor, ea este viitoarea mea soție.

Apoi i-am prezentat ei, spunându-le pe nume. Nu au fost surprinși, știau că aveam să-i caut în registru⁶. Ne-au invitat să luăm loc și au fost foarte politicoși cu mine și foarte atenți să o facă pe Portia să nu se mai simtă stânjenită și să o facă să se relaxeze cât de mult puteau. Apoi am spus:

— Domnilor, sunt pregătit să raportez.

— Ne bucurăm să auzim asta, spuse omul meu. Pentru că acum putem să decidem situația pariului pe care eu și fratele meu, Abel, l-am făcut. Dacă ai câștigat pentru mine, o să ai orice slujbă îmi stă în putință să îți ofer. Ai bancnota de un milion de lire?

— Aici este, domnule, am zis și i-am înmănat-o.

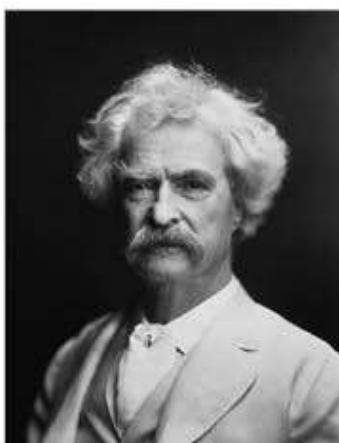
— Am câștigat! a strigat el și l-a plesnit pe Abel pe spate. Acum, ce mai zici, frate?

— Spun că a supraviețuit și că am pierdut douăzeci de mii de lire. N-aș fi crezut niciodată.

— Mai am de raportat ceva, am spus, și e destul de lung. Vreau să mă lăsați să vin în curând și vă detaliez

---

⁶ Autorul se referă la ceva similar cărților de telefon, care cuprindeau nume de persoane sau de organizații, în ordine alfabetică sau tematică, cu detalii precum adrese și numere de telefon (n.red.).

Mark Twain

- Samuel Langhorne Clemens s-a născut pe 30 noiembrie 1835, în Florida, Missouri. A fost al șaselea dintre șapte copii ai lui Jane (născută Lampton; 1803–1890), originară din Kentucky, și a avocatului John Marshall Clemens (1798–1847), originar din Virginia.
- Este cunoscut sub pseudonimul Mark Twain și a fost un scriitor, umorist, eseist, antreprenor, editor și lector american. El a fost considerat drept „cel mai mare umorist pe care l-au produs Statele Unite”, iar William Faulkner l-a numit „părintele literaturii americane”. Romanele sale cele mai cunoscute sunt *Aventurile lui Tom Sawyer* (1876) și continuarea acestuia, *Aventurile lui Huckleberry Finn* (1884), cel din urmă fiind adesea numit „Marele roman american”. Twain a mai scris *Print și cerșetor* (1881), *Un yankeu la curtea regelui Arthur* (1889), *Bancnota de 1 000 000 000 de lire* (1893), precum și continuări ale aventurilor lui Tom Sawyer – *Tom Sawyer în străinătate* (1894) și *Tom Sawyer detectiv* (1896) și multe altele.
- Când avea patru ani, familia lui Twain s-a mutat în Hannibal, Missouri, un oraș-port de pe fluviul Mississippi, care a inspirat orașul fictiv St. Petersburg în *Aventurile lui Tom Sawyer* și

Aventurile lui Huckleberry Finn. Sclavia era legală în Missouri la acea vreme și a devenit o temă în aceste scrieri.

- La începutul carierei sale, Twain și-a făcut ucenicia la un tipograf, apoi a contribuit cu articole la ziarul fratelui său mai mare, Orion Clemens. Ulterior, a devenit pilot de barcă fluvială pe Mississippi, ceea ce i-a oferit materialul pentru *Life on the Mississippi/Viața pe Mississippi* (1883). I-a luat mai bine de doi ani până când și-a primit licența de pilot și aici mentorul lui i-a pus porecla „mark twain”, strigătul comandantului pentru o adâncime măsurată a fluviului de două brațe (12 picioare), care era adâncimea sigură pentru un vapor cu aburi (*twain* este un termen arhaic pentru doi).
- A obținut primul succes ca scriitor cu povestea plină de umor *The Celebrated Jumping Frog of Calaveras County/Celebra broască săritoare din districtul Calaveras* (1865).
- Pe măsură ce faima sa a crescut, a devenit un orator foarte căutat. Inteligența și umorul lui, atât în proză, cât și în discurs, au câștigat laude de la critici și colegi, iar Twain a devenit prieten cu președinții, artiștii, industriașii și regalitatea europeană.
- Moartea fratelui lui mai mic, Henry, a fost prevestită de Twain, după cum el însuși a afirmat, ceea ce i-a inspirat interesul pentru parapsihologie, devenind un membru timpuriu al Societății pentru Cercetare Psihică. Deși s-a simțit vinovat și s-a considerat responsabil pentru tot restul vieții sale pentru moartea fratelui său, a continuat să lucreze ca pilot fluvial până la izbucnirea

războiului civil, în 1861. La începutul ostilităților, el s-a înrolat pentru scurt timp într-o unitate locală confederată. Mai târziu a scris schița *The Private History of a Campaign That Failed/Istoria privată a unei campanii care a eșuat*, descriind modul în care el și prietenii săi fuseseră voluntari confederați timp de două săptămâni înainte ca unitatea lor să se desființeze.

- Apoi a plecat în vestul american, iar experiențele de aici au inspirat *Roughing It*, scris în perioada 1870–1871 și publicat în 1872. Experiențele sale din Angels Camp (în comitatul Calaveras, California) au furnizat material pentru *The Celebrated Jumping Frog of Calaveras County/Celebra broască săritoare din districtul Calaveras*. Acesta a fost primul său succes literar, iar un an mai târziu a călătorit în Insulele Sandwich (actualul Hawaii) ca reporter pentru *Sacramento Union*. Scrisorile sale către Uniune au fost populare și au devenit baza primelor sale prelegeri.
- În 1867, ziarele locale *The Alta California* și *New York Tribune* i-au finanțat călătoria în Marea Mediterană la bordul *Quaker City*, inclusiv un tur în Europa și Orientul Mijlociu. El a scris o colecție de scrisori de călătorie care au fost compilate mai târziu sub numele de *The Innocents Abroad/Inocenții din străinătate* (1869). În această călătorie l-a întâlnit pe Charles Langdon, care i-a arătat o poză cu sora lui, Olivia, viitoarea soție a scriitorului. Twain a susținut mai târziu că s-a îndrăgostit la prima vedere.
- Twain și Olivia Langdon au corespondat pe tot parcursul anului 1868. Ea a respins prima sa cerere în căsătorie, dar el a continuat să o curteze

și a reușit să învingă reticența inițială a tatălui ei. S-au căsătorit în Elmira, New York, în februarie 1870. În timp ce locuiau în Buffalo, fiul lor Langdon a murit de difterie la vârsta de 19 luni. Au mai avut trei fice: Susy (1872–1896), Clara (1874–1962) și Jean (1880–1909). Căsătoria cuplului a durat 34 de ani, până la moartea Oliviei, în 1904. Toată familia Clemens este îngropată în cimitirul Woodlawn din Elmira.

- Twain a fost fascinat de știință și de cercetarea științifică, dezvoltând o prietenie strânsă și de durată cu Nikola Tesla; cei doi au petrecut mult timp împreună în laboratorul lui Tesla. Totodată, Twain a fost unul dintre cei mai timpurii susținători ai amprente digitale ca tehnică criminalistică, prezentând-o într-o povestire în *Life on the Mississippi/Viața pe Mississippi* (1883) și ca element central al intrigii în romanul *Pudd'nhead Wilson/Wilson zevzecul* (1894).
- Romanul lui Twain *A Connecticut Yankee in King Arthur's Court/Un yankeu la Curtea regelui Arthur* (1889) prezintă un călător în timp din SUA contemporane, folosind cunoștințele sale despre știință pentru a introduce tehnologia modernă în Anglia regelui Arthur.
- Strâmtorat din punct de vedere financiar, în urma unei investiții riscante, Twain a acceptat o ofertă de la Robert Sparrow Smythe și a pornit într-un turneu de prelegeri de un an în jurul lumii în iulie 1895 pentru a-și plăti integral creditorii. A fost o călătorie lungă și anevoioasă, iar el a fost bolnav în cea mai mare parte a timpului, din cauza unei răceli și a unei slăbiciuni. Printre altele, a petrecut trei luni în India, care a devenit

piesa centrală a cărții sale de peste 700 pagini, *Following the Equator/Urmând Ecuatorul* (1897).

- Twain a fost foarte solicitat ca orator, susținând discursuri umoristice plătite asemănătoare comediei moderne.
- Mark Twain s-a născut la două săptămâni după trecerea cometei Halley în 1835; în 1909, el a spus: „Am venit cu cometa Halley în 1835. Vine din nou anul viitor și mă aștept să plec cu ea. Va fi cea mai mare dezamăgire din viața mea dacă nu plec cu cometa Halley. Cel Atotputernic a spus, fără îndoială: «Acum, iată acești doi ciudați nesocotiți; au intrat împreună, trebuie să iasă împreună»”. Predicția lui Twain a fost ciudat de exactă: a murit în urma unui atac de cord la 21 aprilie 1910, în Stormfield, cu o lună înainte de trecerea cometei.
- Mark Twain și-a dictat autobiografia, mai degrabă o colecție de amintiri și anecdote decât o autobiografie convențională. Scriitorul nu a dorit ca autobiografia sa să fie publicată timp de un secol, dar a ordonat capitolele selectate în timpul vieții. Abia în 2010 a fost publicat primul volum al unei colecții cuprinzătoare în trei volume, compilat și editat de Proiectul Mark Twain al Bibliotecii Bancroft de la Universitatea din California, Berkeley.
- Lucrările lui Twain au fost supuse cenzurii, care, potrivit unor biografi și critici literari, erau „organizații religioase sau indivizi în poziții de influență”. În 1905, Biblioteca Publică din Brooklyn a interzis atât *Aventurile lui Huckleberry Finn*, cât și *Aventurile lui Tom Sawyer* din departamentul pentru copii din cauza limbajului lor.